

Stockholms Universitet
Sociologiska Institutionen

Delkursplan till specialkursen

Samhällsproblem (6 hp)

Sociologi I&II

HT14 (17/11 – 10/12 2014)

Kursansvarig lärare: Tove Sohlberg

1. Innehåll och allmän information

Ämnet sociologi är å ena sidan intresserad av fenomen på makro nivå, det vill säga sociala strukturer och system, och å andra sidan av fenomen på mikro nivå, det vill säga sociala relationer, interaktion och aktörskap. I gränssnittet mellan dessa två nivåer kan det uppstå spänningar och konflikter som ofta betecknas som sociala problem eller samhällsproblem. I denna delkurs läggs fokus på hur samhällsproblem kan definieras ur ett sociologiskt perspektiv, samt hur de uppstår och i viss mån kommer det även behandlas vad som kan, respektive *inte* kan, göras för att åtgärda dem. Som verktyg för studierna om samhällsproblem ger delkursen en introduktion till konstruktivistiska ansatser inom sociologin. Vidare introducerar kursen några specifika samhällsproblem som forskare på sociologiska institutionen vid Stockholms Universitet är intresserade av.

Delkursen ges som en del av kurserna Sociologi I och II. Delkursen kan endast räknas *en gång* inom Sociologi I eller II.

2. Lärandemål

Efter genomgången kurs skall studenten

- kunna förklara hur man ur ett sociologiskt perspektiv kan definiera ett samhällsproblem;
- kunna beskriva skillnaderna mellan en essentialistisk och en konstruktivistisk ansats
- kunna analysera olika samhällsproblem utifrån en konstruktivistisk ansats samt förklara för de respektive samhällsproblem relevanta sammanhang mellan makro och mikro nivå;
- kunna abstrahera kunskapen om essentialistiska och konstruktivistiska ansatser och kunna använda den på sociala fenomen rent generellt.

3. Undervisning

Föreläsningar

Delkursen består av 8 föreläsningar.

Föreläsning 1 ger en introduktion till kursen samt i socialkonstruktivistiska ansatser och hur man som sociolog kan använda sig av sådana ansatser för att tolka, förstå och analysera olika sociala problem och/eller fenomen.

Föreläsningarna 2-7 handlar om konkreta samhällsproblem i Sverige och ges av olika forskare som jobbar med det respektive samhällsproblemet. Teman av de olika föreläsningarna representerar centrala forskningsområden på sociologiska institutionen vid Stockholms Universitet. Dessa föreläsningar är ämnade åt att ge en inblick och introduktion i faktisk forskning om samhällsproblem och ska även fungera som utgångspunkt för att diskutera kopplingen mellan teori och empiri i seminarierna.

Föreläsning 8 knyter ihop kursen och diskuterar de enskilda samhällsproblemen i relation till sociologisk teori och ett större samhälleligt perspektiv.

Seminarier (obligatoriska)

Utöver föreläsningarna består delkursen även av 4 seminarier. Seminarierna är ämnade åt att ge studenten möjlighet att fördjupa sig i centrala delar av kurslitteraturen, att få hjälp med att förstå och lära sig att hantera abstrakta teoretiska begrepp och resonemang samt att använda dessa på empiriskt material.

I seminarierna läggs det särskilt mycket vikt på diskussioner i såväl i mindre som i större grupper, samt utbyte av tankar och funderingar. Det är således viktigt att studenten är väl förberedd inför seminarierna, har läst kurslitteraturen, lyssnat på föreläsningarna och tar aktivt del i diskussioner.

Detaljerade anvisningar kring seminarierna återfinns i det separata Seminarieinstruktioner. Vid seminarierna förväntas studenter ge muntliga presentationer i grupp.

Studenter blir automatiskt indelade i seminariegrupper A, B, C och D. Indelningen kommer att finnas tillgänglig på Mondo under fliken "Resources". I enstaka fall är det möjligt att byta seminariegrupp, dessa byten kan man göra på rasten under föreläsning 1. I samband med samma föreläsning ska också studenterna inom varje seminariegrupp (A,B,C eller D) dela in sig i 4 mindre arbetsgrupper

Eftersom seminarierna är obligatoriska krävs det att studenter som inte kan närvara vid seminarier tar kontakt med sin seminarielärare så snart som möjligt. Studenter får missa max 2 seminarier som ersätts med kompletteringsuppgifter. Missar man fler än två seminarier krävs det att man skriver *salstenta* istället för hemtenta.

Vid missat seminarium (max 2) måste studenten lämna in en restuppgift för att bli godkänd. Den består i att besvara fyra av de frågor (Fråga 1 och valfritt Fråga 2 a eller b) som gäller till seminariet. Svaren skall vara minst 500 ord långa per fråga; alltså totalt 2000 ord. För seminarium 4 gäller att studenten besvara de två frågor som finns samt skriver om ett valfritt samhällsproblem som kursen tar upp från ett socialkonstruktivistiskt perspektiv baserat i tillhörande kurslitteratur på 1000 ord per fråga. Alla restuppgifter skall ha inkommit till seminarieläraren senast den dagen hemtentan skall vara inne.

4. Examination

Obligatoriska moment:

- **Seminarium:** Förutom att få svar och förklaringar på frågor avser seminarierna att främja studenters diskussionsförmåga, speciellt i ett akademiskt sammanhang. Då denna form av kommunikation är en fast beståndsdel inom den akademiska världen ingår träning av just

diskussion, debatt och kritiskt förhållningssätt i delkursens obligatoriska moment. Mer information om seminarier hittas ovan under 3. *Undervisning*. Deltagandet blir endast betygsatta med Godkänt eller Underkänt.

- **Hemtentamen:** Examination av delkursen sker genom en hemtentamen och ska visa om studenterna har nått de lärandemålen som formulerades i delkursbeskrivningen (se ovan). Tentamen består av 3 essäfrågor och distribueras via Mondo. Hemtentamen kommer att läggas ut på Mondo på dagen av det sista seminariet kl 16:00. Den ska lämnas in i brevlådan vid studentexpeditionen senast 10:e december 2014 kl 17:00.

Betygskriterierna för hemtentamen delas ut tillsammans med hemtentamen.

5. Schema

Dag	Datum	Tid	Lokal	Innehåll	Lärare
Måndag	17/11	11-13	G-salen, Arrhenius hus F	F1: Introduktionsföreläsning Uppsatsintroduktion för sociologi II)	Tove Sohlberg
Tisdag	18/11	12-14	B4	F2: Tobak	Tove Sohlberg
Onsdag	19/11	15-17	D8	F3: Etnicitet och integration	Moa Bursell
Fredag	21/11	12-14 14-16 12-14 14-16	E420 D307 E397 E420	Seminariegrupp A Seminariegrupp B Seminariegrupp C Seminariegrupp D	Tove Tove Amir Amir
Måndag	24/11	11-13	B3	F4: Kriminalitet	Amir Rostami
Tisdag	25/11	10-12	D8	F5: Familjen	Ann-Zofie Duvander
Torsdag	27/11	8.30-10.30 10.30-12.30 13-15 15-17	FB620 FB620 E306 E420	Seminariegrupp A Seminariegrupp B Seminariegrupp C Seminariegrupp D	Tove Tove Amir Amir
Fredag	28/11	13-15	D7	F6: Alkohol	Tove Sohlberg
Måndag	1/12	8-10	B3	F7: Narkotika	Josefin Månsson
Onsdag	3/12	9-11 11-13 14-16 9-11	D207 D207 B315 D315	Seminariegrupp A Seminariegrupp B Seminariegrupp C Seminariegrupp D	Tove Tove Amir Amir
Torsdag	4/12	8-10	B3	F8: Samhällsproblem och sociologisk teori	Tove Sohlberg
Fredag	5/12	9-11 11-13 14-16 11-13	D207 D207 B315 D315	Seminariegrupp A Seminariegrupp B Seminariegrupp C Seminariegrupp D	Tove Tove Amir Amir
Fredag	5/12	16.00	Hemtentamen läggs ut på Mondo		
Onsdag	10/12	17.00	Sista tid för inlämning av hemtentamen		

Seminarielärare:

Tove Sohlberg (A,B) Amir Rostami (C,D)

6. Litteratur

Böcker:

- Goldberg, Ted (red). 2010. *Samhällsproblem*. Lund: Studentlitteratur.

Läsanvisningar (inkl. artiklar):

Föreläsning 1, Introduktion:

- Berger Peter L. och Luckmann, Thomas. 1999. *Kunskapssociologi: Hur individen uppfattar och formar sin sociala verklighet*. Stockholm: Wahlström och Widstrand. Sidor 63-69 samt 153-162.
- Bergmark Helmersson, Karin. 2011. "Introducerande text om sociologiska perspektiv på samhällsproblem". Stockholm.

Föreläsning 2, Tobak:

- Cineros Örnberg, J & Sohlberg, T (2012). Swedish Tobacco Policy. From rational choice to "harm to others"
- Hakkarainen, P (2013) Tobacco Road Finland – How did an accepted pleasure turn into an avoidable risk behaviour?
<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0277953613005509#>

Föreläsning 3, Etnicitet och integration:

- Goldberg, Ted (red). 2010. *Samhällsproblem*. Lund: Studentlitteratur. Kapitel 6.
- Arai, Mahmood, Moa Bursell and Lena Nekby, 2011. "The Reverse Gender Gap in Ethnic Discrimination: Employer Priors against Men and Women with Arabic Names" *CEB Working Paper 11/027*. <https://dipot.ulb.ac.be/dspace/bitstream/2013/93226/4/11-09.pdf>
- Sjögren, Anna och Yves Zenou, 2007. "Vad förklarar invandrares integration på arbetsmarknaden? En teoriöversikt", *Integrationsverkets stencilserie 2007:09*
http://www.ifn.se/BinaryLoader.axd?OwnerID=87649071-69a7-4f66-9f0e-23fa1ba9ad50&OwnerType=0&PropertyName=Files&FileName=2007_09Teorioversikt.pdf
- Rydgren, Jens. 2008. "Immigration Sceptics, Xenophobes, or Racists? Radical Right-wing Voting in Six West European Countries". *European Journal of Political Research* 47: 737-765.
<http://people.su.se/~rydgr/Immigration%20skeptics.pdf>

Föreläsning 4, Kriminalitet:

- Goldberg, Ted (red). 2010. *Samhällsproblem*. Lund: Studentlitteratur. Kapitel 10.
- Rostami, Amir (2013) Tusen fiender- En studie om de svenska gatugängen och dess ledare. *Linnæus University studies in policing*. Nr 001. Kapitel 2 och 6, Kapitel 3 valfri extra läsning.

Föreläsning 5, Familj:

- Goldberg, Ted (red). 2010. *Samhällsproblem*. Lund: Studentlitteratur. Kapitel 5.
- Plantin, L (2014) Föräldraskap och arbetsliv - om lojalitetskonflikter i familjelivets vardag. Bilaga 17 till Män och Jämställdhet SOU 2014:6 <http://www.regeringen.se/sb/d/18285/a/233945>
- Öun, I (2014) Konflikten arbete-familj: Sverige i ett jämförande perspektiv, kapitel 9 i Boye, K., Nermo, M. (Eds) Lönsamt arbete - familjeansvarets fördelning och konsekvenser SOU 2014:28 http://jamstalldhetiarbetslivet.se/wp-content/uploads/2014/10/SOU-2014_28_WEBB.pdf

ELLER DENNA ENGELSKA VERSION (VALFRITT MEN LÄS GÄRNA BÅDA!)

- Grönlund, A., Öun, I. (2010) Rethinking work-family conflict: dual-earner policies, role conflict and role expansion in Western Europe *Journal of European Social Policy* 20: 179-194.

Föreläsning 6, Alkohol:

- Goldberg, Ted (red). 2010. *Samhällsproblem*. Lund: Studentlitteratur. Kapitel 9.
- Alcohol and Public Policy Group. 2010. "Alcohol: no ordinary commodity – a summary of the second edition". *Addiction* 105(5): 769-79.
<http://www.apolnet.ca/resources/pubs/Alcohol-NoOrdinary2-Summary.pdf>
- Bergmark Helmersson, Karin. 2004. "Gender roles, family and drinking. Women at the crossroad of drinking cultures". *Journal of Family History* 29(3): 293-307.
<http://jfh.sagepub.com/content/29/3/293.short>
OBS! För att länken ska fungera krävs det att du är inloggad på en SU dator.
- Room Robin och Klaus Mäkelä. 2000. "Typologies of the Cultural Position of Drinking". *Journal of Studies on Alcohol* 61: 475-483.

Föreläsning 7, Narkotika:

- Goldberg, Ted (red). 2010. *Samhällsproblem*. Lund: Studentlitteratur. Kapitel 8.
- Olsson, B. (2008). Cannabis's role in drawing attention to "the drugs problem" in Sweden. In EMCDDA, *A cannabis reader: global issues and local experiences* (pp. 51-62). Monograph series 8, Volume 1, European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, Lisbon.
http://www.emcdda.europa.eu/attachements.cfm/att_53379_EN_emcdda-cannabis-mon-vol1-ch5-web.pdf
- Tham, Henrik (red.). 2003. "Forskare om narkotikapolitiken". Rapport 2003:1. Kriminologiska institutionen, Stockholms universitet. Sida: 5-16, 30-35, 64-65
-

Föreläsning 8, samhällsproblem och sociologisk teori:

- Berger Peter L. och Thomas Luckmann. 1999. *Kunskapssociologi: Hur individen uppfattar och formar sin sociala verklighet*. Stockholm: Wahlström och Widstrand. Sidor 63-69 samt 153-162.
- Bergmark Helmersson, Karin. 2011. "Introducerande text om sociologiska perspektiv på samhällsproblem". Stockholm.
- Cohen, S. (2002). *Folk devils and moral panics: The creation of the mods and the rockers*. Routledge. Sida 1-12